

ĮŽANGA Į TRIJŲ LENKIJOS IR VIENO BULGARIJOS MENININKO PRISTATYMĄ „KAUNAS MENE: KONTEKSTAI“

Meninikai:

Neno Belchev

Krzysztof Skarbek

Zbigniew M. Dowgiałło

Wacław Kuczma

Pagrindinė „KaunasInArt: kontekstai“ idėja – pareiškimas, kad kultūra yra visuomenės evoliucijos varomoji jėga, supratimas ir darna. Atsižvelgdamas į tai, bandžiau palyginti lenkų ir bulgarų menininkus.

Zbigniew Maciej Dowgiałło dailininkas ir filmų kūrėjas iš Varšuvos, besidomintis visuomenės evoliucijos problemomis ir didžiųjų miestų – Megapolių gyvenimo aspektais. Galbūt, Kaunas (dar) nėra Megapolis, bet atsižvelgiant į jo struktūrą ir filosofiją, tikėtina, kad ateityje taps. Žinoma, tai tėra meninis ir futuristinis požiūris...

Dowgiałło taip pat yra pirmosios Evoliucinės Globalaus Meno Akademijos Manifesto autorius:

1. Evoliucijos Menas yra tikriausios, aiškiausios formos šios teorijos autorių sąmoningumo apraiška.
2. Evoliucijos Menas yra politinis menas.
3. Svarbiausias Evoliucijos Meno tikslas – pradėti Evoliuciją žlungančioje Europoje ir Azijoje.
4. Joks menas neegzistuoja be Evoliucijos.
5. Pirminė Evoliucinės Architektūros užduotis – patenkinti didžiulius estetinius jos autorių poreikius.
6. Evoliucinė Architektūra yra visatos grožis, elektroninės konstrukcijos aukščiau nei natūralios spalvos.
7. Evoliucinė Architektūra yra techninio įgyvendinimo negalimumo viršūnė dvidešimtajame amžiuje.
8. Evoliucinė Architektūra bus įgyvendinta kitame tūkstantmetyje.
9. Evoliucinė Architektūra patenkina žmonių grožio poreikį labiau nei tyriausia galaktikos gamta.
10. Evoliucinės Architektūros įgyvendinimas bus perkeltas ir į kosmosą. (Zbigniew Maciej Dowgiałło, Anna Gruszczynska 1988).

Savo skaitmeninius paveikslus ir animacinį filmą „Pankosmodios“ jis sukūrė remdamasis Evoliucinės akademijos požiūriu.

Antrasis menininkas – Krzysztof Skarbek iš Vroclavo. Tai video filmų kūrėjas, besidomintis daugiausia komunikacijos problemomis ir kuriantis filmus ta tema. Noriu pasiūlyti jo naują skaitmeninį paveikslą atspaus tą ant plakato. K. Skarbek yra ne tik vienas garsiausių ir svarbiausių dailininkų Lenkijoje, bet ir nuo devintojo dešimtmečio vidurio dėsto tapybą. Šiuo metu jis dirba su naujomis technologijomis.

Kaip dažnai nutinka bet kokioms naujoms meno formoms, žiūrovai pasidalija į dvi grupes: šalininkus ir priešininkus. Manau, kad naujieji Krzysztof Skarbek skaitmeniniai paveikslai bus žiūrovų auditorijos skilimo priežastis. Esu tikras, kad naujųjų Skarbek kūrinių gerbėjų skaičius viršys oponentų skaičių. Pastariesiems šiaip ar taip nesvarbu, kiek nedaug jų yra.

Ši situacija man primena Frank Stella, puikų eksperimentuojantį amerikiečių tapytoją ir grafiką. Prisimenu, kaip prieš keletą metų istorinėje parodoje „Positionen heutiger Kunst“ („Šiuolaikinio meno pozicijos“), vykusioje Naujojoje Nacionalinėje galerijoje Berlyne, pamačiau Frank Stella sukurtą paveikslą-reljefinį meną. Aš stovėjau ten visiškai sužavėtas ir žiūrėjau į jo paveikslus, neprimenančius paveikslų. Tiesa sakant, jie net nebuvo panašūs į jo paties darbus, t.y. visame pasaulyje gerai žinomus, publikuojamus ir visų muziejų kolekcijose esančius pop art meistro darbus. Aš vis

dar prisimenu, kaip aršiai Stella buvo kritikuojamas dėl šios tapybos išdavystės. Vėliau stebėjau, kaip jis išdavė grafikos meną (parodoje „Šiuolaikinė Amerikos grafika Torsten Lilji's kolekcijoje“, Zachęta meno galerijoje, Wašuvoje, 1999 m.). Jis pasielgė taip pat – peržengė tapybos ir grafikos ribas. Jis pagrįstai manė, kad ekspresijos jėga ir meninis efektas yra vieninteliai svarbūs aspektai; o tai, ar mes jį pavadinsime paveikslu, reljefu, grafika ar skaitmenine graviūra – yra antraeilis klausimas. Tai tėra etiketės skirtos tam, kad palengvintų mūsų pažintį su menu. Tačiau, jei jie labiau nori priešingo rezultato, ir, užuot palengvinę mūsų pažintį, ją pasunkins, leiskime jiems smerkti. Menas yra nuostabus tol, kol jis yra tikras, ir jis pripažįsta visas išraiškos formas, ypač šiandien.

Trečiasis mano siūlomas menininkas – Wacław Kuczma iš Bydgoščiaus – performansų kūrėjas ir dailininkas. Kaune jis atliks naujausią performansą, susijusį su pagrindine „Kaunas mene: Kontekstai“ idėja.

Ketvirtasis menininkas – Neno Belchev – dailininkas, video menininkas ir performansų kūrėjas iš Varnos. Jis atliks performansą „Imigracija lagamine“.

Tai liūdna, linksma ir neįprasta istorija apie imigraciją, apie naujos vietos įprastam gyvenimui paiešką, apie asmeninę patirtį, susijusią su visuomenės vystymusi ir supratimu. Tai istorija apie meilę, politiką, ribas tarp santvarkų, šalių ir miestų...

Menininkas rašė: „Dėl skirtingų priežasčių atstumti savo gimtosiose vietose, daug žmonių leidžiasi į ilgą ir pavojingą kelionę, norėdami rasti geresnę vietą gyventi. Nemažai jų žūsta kelionės metu, keliaudami lagaminuose, bagažinėse ir konteineriuose. Neno atlieka tyrimą, norėdamas išsiaiškinti, iki kokio taško žmonės pasiryžę eiti tam, kad emigruotų į kitą šalį? Kokia yra emigracijos kaina, vertė? Kokia yra „gero“ gyvenimo kaina, vertė? Autorius trokšta (jam reikia) susitapatinti su jais, nori priversti, paskatinti žiūrovus atsidurti migrantų vietoje, pajusti jų kančią. Neno tiki, kad yra daug žmonių, padedančių emigrantams, bet taip pat tiki, kad to negana. Ne tos vyriausybės, kurios priima imigrantus, turėtų susimastyti. Apie šią problemą turėtų pagalvoti tos vyriausybės, kurios priverčia žmones emigruoti į kitas šalis. Juk svarbiausia emigracijos priežastis yra ne geros gyvenimo sąlygos kurioje nors šalyje, bet tų (gerų) gyvenimo sąlygų nebuvimas kitose šalyse. Ši tema yra artima Neno, kadangi prieš kelerius metus jis turėjo draugą, kuris emigravo į Vokietiją lagamine.“

Krzysztof Stanislawski
*Nepriklausomas meno kritikas ir kuratorius,
NOTORO galerija, Varšuva, Lenkija*